ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑΣ

Ο Δημήτριος Λυκ. Κολλίντζας ζει στα Χανιά και είναι καθηγητής Βυζαντινής Μουσικής στο ωδείο Χανίων «Ιωάννης Μανιουδάκης», ιεροψάλτης στην ενορία Μουρνιών Χανίων. Ασχολείται με την παραδοσιακή ελληνική μουσική και τη Λόγια Μουσική της Πόλης ως οργανοπαίκτης στο κανονάκι. Είναι πτυχιούχος και διπλωματούχος Βυζαντινής Μουσικής με καθηγητή τον Ιωάννη Καστρινάκη. Το 2015 αποφοίτησε από την Πατριαρχική Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης με βαθμό άριστα (9,29), ενώ το 2018 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στη Βυζαντινή Μουσικολογία και Υμνογραφία με βαθμό άριστα (10) με επιβλέποντα καθηγητή τον π. Σπυρίδωνα Αντωνίου. Είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. στη Βυζαντινή Μουσικολογία με επιβλέποντα καθηγητή τον Εμμανουήλ Γιαννόπουλο. Έχει συμμετάσχει σε παραγωγές ψηφιακών δίσκων ως χορωδός Βυζαντινών και Παραδοσιακών Χορωδιών, καθώς και ως μουσικός, ενώ έχει δημοσιεύσει άρθρα μουσικολογικού περιεχομένου σε επιστημονικά περιοδικά. Τέλος, έχει παρουσιάσει εισηγήσεις σε δύο μουσικολογικά συνέδρια στην Κρήτη.

ΧΙΩΤΙΚΟ ΨΑΛΤΙΚΟ ΥΦΟΣ - ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΕΣ ΜΕΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΟΙΞΑΝΤΑΡΙΩΝ

Ήδη από τον ΙΓ΄ αιώνα καταγράφονται τα παλαιά μεγάλα ή μέγιστα Ανοιξαντάρια από τους Ιωάννη Κουκουζέλη, Ιωάννη Κλαδά, Ξένο Κορώνη, Μανουήλ Χρυσάφη κ.α. τα οποία αποτελούσαν επιβλητικές και διανθισμένες μελοποιήσεις του Παπαδικού γένους κατά παράδοση σε ήχο πλ.δ΄. Τα Ανοιξαντάρια αποτελούν δοξολογικές αναφορές προς τον Θεό, κάτι που προστάζει και την αντίστοιχη συνθετική ανάπτυξή τους από τον εκάστοτε μελοποιό. Έκτοτε, εκτός από τις επώνυμες ελοποιήσεις των Ανοιξανταρίων, συναντώνται και συνθέσεις τοπικών ψαλτικών παραδόσεων. Όλες αυτές περιπτώσεις είναι μερικές μόνο από τις πολλές των εξηγήσεων / προσαρμογών / μελοποιήσεων στίχων των Ανοιξανταρίων με κύριο χαρακτηριστικό ένα τοπικό ψαλτικό ιδίωμα. Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης, η οποία αποτελεί και αναπόσπαστο κομμάτι της υπό εκπόνηση διδακτορικής μου διατριβής με θέμα την διαχρονική συμβολή της νήσου Χίου στην εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης υπό την επίβλεψη του καθηγητού Εμμανουήλ Γιαννόπουλου, είναι η επισήμανση και ανάπτυξη των περιπτώσεων των Ανοιξανταρίων, τα οποία είτε είναι διανθισμένα με χιώτικο - κατά παράδοσιν - ψαλτικό ύφος είτε εξηγημένα ή μελοποιημένα από επώνυμους Χιώτες - μύστες της Ιεροψαλτικής Τέχνης. Η μέχρι τώρα έρευνα έχει αναδείξει αρκετές περιπτώσεις Χίων μελοποιών, οι οποίοι, ήδη από τον 14ο αι. έως τις αρχές του 19ου αι. μας κληροδοτούν αξιομνημόνευτες περιπτώσεις μελοποιήσεων ή εξηγήσεων στίχων των Ανοιξανταρίων: ο Νικόλαος Καματηρός, πρωτοψάλτης Χίου, ο Μανουήλ Καββάκος, ο Μιχαήλ ιερεύς Χίος, ο Παρθένιος Σγούτας και ο Νικηφόρος Καντουνιάρης αρχιδιάκονος Αντιοχείας αποτελούν ικανό αριθμό μουσικών διαχρονικά ανά τους αιώνες, που διαμορφώνουν, είτε εντός της γεωγραφικής εμβέλειας του νησιού, είτε ευρύτερα, ένα μουσικό ιδίωμα που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Χιώτικο. Άξιο προσοχής θα πρέπει να σταθεί, ότι σε δύο τουλάχιστον μουσικούς κώδικες περιέχονται στίχοι Ανοιξανταρίων με ξεκάθαρη την τοπική τους προέλευση: καθώς ψάλλονται εν Χίω τη περιφήμω, Ανοιξαντάρια ψαλλόμενα κατά την τάξιν της Χίου. Τα ευρήματα και αποτελέσματα της παρούσης εισηγήσεως διαμορφώθηκαν έπειτα από μελέτη δημοσιευμένων ήδη πονημάτων (καταλόγων, άρθρων, εισηγήσεων, διατριβών) άλλα και επιτόπια έρευνα σε βιβλιοθήκες και συλλογές χειρόγραφων πηγών. Ακολούθησε συγκριτική μελέτη και κατανομή των ευρημάτων, σύμφωνα με τις καθιερωμένες μουσικολογικές μεθόδους. Θεωρούμε και ευελπιστούμε ότι τα πορίσματα της εισηγήσεως θα αποτελέσουν τόσο αφετηρία για περαιτέρω μελέτες στο επίπεδο της τοπικής ψαλτικής παράδοσης της Χίου, όσο και αφορμή για μία επανεκτίμηση της συμβολής του νησιού στην ευρύτερη διαμόρφωση της Ψαλτικής Τέχνης.